

**РОЗРОБКА БІЗНЕС-ПЛАНУ ПРОЕКТУ РОЗШИРЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ РЕСТОРАНУ
«БРАЗЗАВИЛЬ» МНВІКП «СУЗІР'Я СТРІЛЬЦЯ» ТОВ)**

Статті досліджені процеси обґрунтування та оцінки ефективності інвестиційного проекту створення ресторану на базі діючого підприємства МНВІКП «СУЗІР'Я СТРІЛЬЦЯ» ТОВ; Викладені методологічні основи розробки бізнес-плану інвестиційного проекту по створенню нового бізнесу; проаналізовано аспекти інвестиційного проекту створення ресторану у готелю в м. Одеса. Наведені показники економічної оцінки проекту і його ефективності.

Ключеві слова: готельний бізнес, ресторан, бізнес-план проекту, інвестиційний проект, аналіз ринку, задум проекту, ефективність проекту.

Карпов Владимир, Матинян Вероніка

**РАЗРАБОТКА БИЗНЕС-ПЛАНА ПРОЕКТА
РАСШИРЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ (НА
ПРИМЕРЕ РЕСТОРАНА «БРАЗЗАВИЛЬ» МНПІКП
«СОЗВЕЗДИЕ СТРЕЛЬЦА» ООО)**

В статье исследованы процессы обоснования и оценки эффективности инвестиционного проекта создания ресторана на базе действующего предприятия МНПІКП «Созвездие Стрельца» ООО; изложены методологические основы разработки бизнес-плана инвестиционного проекта по созданию нового бизнеса; проанализированы аспекты инвестиционного проекта создания ресторана в гостинице в г. Одесса. Приведены показатели экономической оценки проекта и его эффективности.

Ключевые слова: гостиничный бизнес, ресторан, бизнес-план проекта, инвестиционный проект, анализ рынка, замысел проекта, эффективность проекта.

BUSINESS PLAN OF EXPANSION PROJECT OF THE COMPANY (CONCERNING ON RESTAURANT «BRAZZAVILLE» BY «SUZIRYA STRILTSYA» LIMETED LIABILITY COMPANY)

An article investigates processes rationale and effectiveness of the investment project of restaurant on a going concern "SUZIRYA STRILTSYA" LLC; shows above methodological basis for development of the business plan of the project on creation of new businesses; analyzed aspects of the investment project of restaurant in the hotel in Odessa. An article describes indicators of economic evaluation of the project and its effectiveness.

Keywords: hotel business, restaurant, business plan, investment projects, market analysis, idea of the project, project efficiency.

Постановка проблеми. Виникнення будь-якої підприємницької ідеї ставить багато різноманітних запитань: хто виступає як конкретні споживачі, яким є ринок продукту підприємства, які кошти необхідні для реалізації проекту, чи виправдовує себе проект економічно тощо. Задля отримання відповідей на ці запитання й складається бізнес-план.

Разом з тим багато проблем, що пов'язані з бізнес-плануванням, не тільки не досліджені, але й не поставлені. Так, у наукових дослідженнях ще недостатньо виразно визначені позиція щодо взаємодії плану і ринку, місце відносин планомірності в розвиненій ринковій системі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням складання бізнес-планів присвячено дуже багато робіт зарубіжних та вітчизняних учених-економістів: Кіпермана К., Ковалева А.І., Крилової Н., Кучеренко В.Р., Лінсіса ЛВ., Львовського Г.Д., Маркітана О.С., Маркової В.Д., Муллей М., Гальчик О.І., Пітерса Г., Полякова А.Р., Роузена Х., Скірко Ю.І., Уотермена Р., Хруцького В. та ін.

Ціль статті. Метою статті стає економічне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо покращення господарської діяльності МНВІКП «СУЗІР'Я СТІЛЬЦЯ» ТОВ за допомогою бізнес-планування.

Основний матеріал дослідження. Суть планування полягає в розробці та обґрунтуванні цілей, визначенні найкращих методів і

способів їх досягнення при ефективному використанні всіх видів ресурсів, необхідних для виконання поставлених завдань, і встановленні їх взаємодії. Сам процес планування проходить чотири етапи: 1) розробку загальних цілей; 2) визначення конкретних цілей на даний період з

наступною їх деталізацією; 3) визначення шляхів і способів досягнення цілей; 4) контроль за процесом досягнення поставлених цілей шляхом зіставлення планових показників з фактичними та коригування цілей.

У процесі планування потрібно знайти відповіді на такі запитання:

- що повинно бути зроблено і для чого?
- коли це буде зроблено і хто його буде робити?
- де це буде зроблено і що для цього необхідно?

Вирішення цих питань є функцією планування, яка слугує основою для прийняття рішень та є управлінською діяльністю, що передбачає розробку цілей і завдань управління виробництвом, а також визначення шляхів реалізації планів для досягнення поставлених цілей.

Процес планування складається із наступних етапів:

– Визначення цілей планування. Вони є вирішальними факторами при виборі форми і методів планування.

– Аналіз проблеми— визначається вихідна ситуація на момент складання плану і формується кінцева ситуація.

– Пошук альтернатив. На цьому етапі серед можливих шляхів вирішення проблемної ситуації обирається найкращий та розробляються необхідні дії.

– Прогнозування — формується уява про розвиток ситуації, яка планується.

– Оцінка — проводяться оптимальні розрахунки для вибору найкращої альтернативи.

– Прийняття планового рішення — обирається і оформляється єдине планове рішення.

В процесі планування висунутого проекту будівлі ресторану «Браззавиль» при готелі «Гаванная» є частиною більш великого проекту з будівництва готельно- розважального комплексу, що складається з готелю, кінотеатру, аквапарку та ресторану.

У теоретичній частині роботи дана характеристика послідовності, структурі і методам розробки бізнес-планів інвестиційних проектів. Виділено особливості складання бізнес-планів у сфері ресторанного бізнесу.

Бізнес-план дає можливість визначити життє здатність фірми за умов конкуренції, прогнозує процеси розвитку виробництва, конкретизує шляхи досягнення мети і подолання перешкод, є чинником, що стимулює інтереси потенційних інвесторів у їхніх пошуках вкладання коштів у розвиток виробництва.

У ринковій системі господарювання бізнес-план виконує дві найважливіші функції:

- зовнішню — ознайомити різних представників ділового світу із сутністю та основними аспектами реалізації конкретної підприємницької ідеї;

- внутрішню (життєво важливу для діяльності самого підприємства) — опрацювати механізм самоорганізації, тобто цілісну, комплексну систему управління реалізацією підприємницького проекту [7, с. 107].

Традиційно бізнес-план розглядається як інструмент залучення необхідних для реалізації проекту фінансових ресурсів. Зовнішні інвестори та кредитори ніколи не вкладатимуть гроші в бізнес, якщо не ознайомляться з ретельно підготовленим бізнес-планом. Такий план має переконати потенційних інвесторів у тому, що підприємницький проект має чітко визначену стратегію успіху та заслуговує на фінансову підтримку.

Не менш важливою є і внутрішня функція бізнес-плану, в межах якої можна виділити два напрямки його застосування:

- як інструменту стратегічного планування та оперативного управління діяльністю підприємства. Розробка бізнес-плану вимагає визначення не тільки стратегічних напрямків і цілей діяльності, а й оперативних дій для досягнення таких [10, с. 26]. Тобто бізнес-план є основою поточного планування всіх аспектів діяльності підприємства, він сприяє глибшому усвідомленню працівниками особистих завдань, пов'язаних зі спільним для них бізнесом;

- як механізму аналізу, контролю й оцінки діяльності підприємства. Бізнес-план дає змогу аналізувати, контролювати й оцінювати успішність діяльності в процесі реалізації підприємницького проекту, виявляти відхилення від плану та своєчасно коригувати напрямки розвитку бізнесу.

Основними чинниками, які сприяли реалізації ідеї проекту, є:

- ініціатора проекту володіє земельною ділянкою площею 0,3754 га з документами на право оренди, проте для будівництва готелю слід змінити його цільове призначення з розміщення об'єктів громадського харчування на готель;

- ділянка розташована на березі Чорного моря в межах міста (перша лінія від берега моря), яке є крупним культурним, історичним центром півдня України, з великою кількістю архітектурних визначних пам'яток масштабів національної і міжнародної спадщини;

- при реалізації проекту будуть створені робочі місця;

- функціонування готелю приносить дохід до державного і місцевого бюджету;

- для учасників проекту готель буде ефективним бізнесом.

Передбачається, що ресторан (робоча назва „Браззавиль“) надаватиме комплекс

послуг, характерний для готелів цілорічного типу. У ресторані буде організовано харчування мешканців готелю і організацію банкетних заходів. Вартість сніданку у вигляді «шведського столу» буде включена у вартість мешкання, додаткове харчування і банкети складуть додатковий прибуток підприємству. У корпусі буде також розміщений фіто-бар (проект розвитку).

Сукупність досвіду, безумовна наявність споживачів, існуючої матеріальної бази, відведеної земельної ділянки створить умови для створення стійкого підприємства по організації вискоєфективного все сезонного і, перш за вселітнього відпочинку для одеситів і гостей міста.

Ініціатором проекту виступає МНВКП «СУЗІР'Я СТРІЛЬЦЯ» ТОВ, яке одночасно виступає і як замовник проекту. Ініціатор - сторона, яка є автором головної ідеї проекту і пропозицій щодо його реалізації. Замовник - головна сторона, яка зацікавлена в здійсненні проекту, досягненні результатів, майбутній співвласник і користувач проекту. Він встановлює головні вимоги і масштаби проекту, забезпечує його фінансування за рахунок власних, позикових або повернутих засобів, а також здійснює процес управління взаємодії між всіма учасниками проекту.

В роботі проведено аналіз ринку ресторанних послуг в Україні та Одесі. Як показали дослідження, ресторанний бізнес не зважаючи на спад в 2009-2014 роках залишається досить привабливим видом бізнесу для інвесторів, який швидко окупається.

Головними чинниками розвитку ресторанного бізнесу в певному місті, на думку експертів, -добробут населення і традиції. Наприклад, в багатьох містах Західної України, не дивлячись на відносно невисокий рівень доходів, існує традиція в ранці випити чашку кави, у вечері зустрітися з друзями за келихом пива. Тому там актуальні невеликі і недорогі ресторани, кафе, кав'ярні і пивні. У таких крупних промислових центрах, як Дніпропетровськ, Донецьк, Харків, Одеса і ін., такої традиції немає, але відсоток людей з високим рівнем доходів достатньо великий. Тому в цих містах актуальні ресторани рівня вище середнього й елітні. Кардинальних відмінностей між столичними і регіональними ресторанами, не існує. Одеса посідає останнє місце в цьому списку. В 2016 році підприємства ресторанного бізнесу, за прогнозами, зможуть збільшити виручку до 20 млрд. грн. Або майже на 14%. Все це можливо при стабільному зростанні економіки, про що зараз дозволено говорити з високою часткою умовності. Поки ж можна прогнозувати, що 2015 рік для рестораторів буде, як мінімум, не гірше попереднього. Тим часом, розвиток цього ринку зумовлюють в основному загально економічні чинники, а саме: введення нового Податкового кодексу, подорожчання продуктів харчування і енергоносіїв тощо.

У зв'язку з тим що значна частина операторів ресторанного ринку найчастіше використовує форму організації бізнесу у вигляді фізичної особи-підприємця, загроза полягає в подальшому реформуванні цієї системи, що, у свою чергу, може вимусити підприємців міняти організаційну форму господарювання. Позитивною стороною можна вважати те, що з 01.04.2015 року для нових підприємств (створених до 1 квітня 2011 року, але не «старше» за три роки) з об'ємом доходу до 3 млн. грн. і кількістю співробітників до 20 осіб тих, хто раніше працював на єдиному податку, почалися «податкові канікули» по сплаті податку на прибуток.

При розрахунках економічної ефективності проекту використовується загальна система оподаткування для товариств з обмеженою відповідальністю (ТОВ). За першим варіантом-організаційно-правова форма створюваного підприємства-товариство з обмеженою відповідальністю. МНВІКП «СУЗІР'Я СТРІЛЬЦЯ» ТОВ буде платником податку на прибуток і платником податку на додану вартість.

Для оцінки ефективності грошових потоків проекту використовувалися такі вхідні розрахункові фінансові показники.

Для нівеляції інфляції розрахунки копійчаного потоку за проектом були вироблені біля доларах США. Основною розрахунковою одиницею фінансових показників проекту використовувалася національна валюта України - гривна. Переклад валют здійснювався по курсу 1 дол. США прирівнювалося до 8,1 гривень. Це дозволяє уникнути збитків при зміні курсових різниць валют, або підвищення рівня інфляції на Україні.

Розрахунок в гривні проводився з врахуванням рівня інфляції в 2014 -2018 роках, 2018-2022 - 1,02 і 1,04 відповідно. Урахування інфляції по долару не проводилося.

Життєвий цикл для розрахунку показників ефективності був визначений на рівні 7 років.

Використовувані ставки дисконтування:

- по долару США - 12,5% (10 % - мінімальна прибутковість + 2% на ризики + 0,5% - сумісний вплив факторів інвестування);
- по гривні - 24% (18-19 % - мінімальна прибутковість 4-5% на ризики + 1% - сумісний вплив факторів інвестування).

Як показали розрахунки за проектом, термін окупності первинних витрат на відкриття ресторану складає 2 місяці (з урахуванням будівництва готелю і ресторану - 2,2 роки), що є середнім рівнем для даного об'єму інвестицій. Загальний дисконтований дохід за перший рік діяльності ресторану складає 35911 доларів США. Аналіз чутливості проекту до збільшення загальних витрат на здійснення заходів указує на велику стійкість проекту.

Для розрахунку терміну достатньо доходів першого року, проте, як ми вже відзначали, ресторан є частиною більш масштабного проекту будівництва готельний - розважального комплексу. Для повної оцінки показників ефективності необхідний розрахунок на весь період життєвого циклу проекту - 7 років, а для готелю - 10 років. Виходячи з планованої реалізації послуг, прогнозованих цін і розрахованих раніше витрат нами був проведений розрахунок показників ефективності робота ресторану на всі 7 років життєвого циклу проекту.

Висновки за результатами дослідження. Як показали розрахунки, термін окупності вкладеного капіталу становить 2,2 роки. Прибутковість проекту висока – на 1 гривню первинних інвестицій приходиться в середньому 3,23 грн. чистого дисконтованого доходу (в доларах США цей показник вищий - 3,69), внутрішня норма

рентабельності складає 300,91 %, що указує на велику стабільність проекту, чистий приведений дохід складе 1458000 грн. (180000 доларів США) за 7 років здійснення проекту.

Все це свідчить про відносно високому рівні ефективності проекту, при збереженні закладених рівнів основних чинників реалізації проекту. Розрахунки були проведені за допомогою програми «ProjectExpert -7».

Література

1. Волков И.М., Грачева М.В. Проектный анализ. - М.: «Инфра-М», 2009. – 496 с.
2. Керівництво з питань проектного менеджменту: Пер. з англ. /Підред С.Д. Бушуєва, - 2-е вид., перероб. - К.: Видавничий дім "Деловая Украина", 2000. - 198 с.
3. Карпов В.А. Горбаченко С.А. Аналіз підприємницьких проєктів,- Одеса: ONEU, 2013. – 125 с.
4. Карпов В.А. Горбаченко С.А. Аналіз підприємницьких проєктів. Друге видання - Одеса: Атлант, 2015.- 241 с.
5. Карпов В.А. Планування та аналіз підприємницьких проєктів,- Одеса: ONEU, 2014.- 218 с.
6. Кучеренко В.Р., Карпов В.А., Маркітан А.С. Бізнес-планування фірми,- К.: Знання, 2006 - 423 с.
7. Ястремська О. М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади: Монографія. - 2-ге вид. - Х.: ІНЖЕК, 2004. – 312 с.
8. Яструбецька У.С. Грошові потоки в оцінці інвестиційного проекту підприємства // Фінанси України. - 2005. - №5. - С. 101-109.
1. Volkov Y.M., Gracheva M.V. Proektnyy analyz. - M.: «Ynfra-M», 2009. – 496 s.
2. Kerivnytstvo z pytan' proektnoho menedzhmentu: Per. z anhl. /Pidred S.D. Bushuyeva, - 2-e vyd., pererob. - K.: Vydavnychyu dim "Delovaya Ukrayna", 2000. - 198 s.
3. Karpov V.A. Horbachenko S.A. Analiz pidpryyemnyts'kykh proektiv,- Odesa: ONEU, 2013. – 125 s.
4. Karpov V.A. Horbachenko S.A. Analiz pidpryyemnyts'kykh proektiv. Druhe vydannya - Odesa: Atlant, 2015.- 241 s.
5. Karpov V.A. Planuvannya ta analiz pidpryyemnyts'kykh proektiv,- Odesa: ONEU, 2014.- 218 s.

6. Kucherenko V.R., Karpov V.A., Markytan A.C. Biznes-planuvannyafirmy,- K.: Znannya, 2006 - 423 s.

7. Yastrems'ka O. M. Investytsiyna diyal'nist' promyslovykh pidpryyemstv: metodolohichni ta metodychni zasady: Monohrafiya. - 2-he vyd. - Kh.:INZhEK, 2004. – 312 s.

8. Yastrubets'ka U.C. Hroshovi potoky v otsintsi investytsiynoho proektu pidpryyemstva // FinansyUkrayiny. - 2005. - #5. - S. 101-109.

Рецензент: Ковальов А.І. д.е.н., професор, проректор з наукової роботи ОНЕУ

10.03.2016

УДК 311:640.4

Кравченко Оксана

**ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАТИСТИЧНИМИ
ДАНИМИ СФЕРИ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА**

В статті досліджено трансформаційні процеси, що відбуваються в системі збору, обробки і подання статистичної інформації щодо діяльності у сфері ресторанного господарства України. Виявлено недоліки статистичного обліку сфери ресторанного господарства, що знижують інформативність надаваної статистичної інформації Державною службою статистики України. На основі аналізу європейського досвіду оприлюднення статистичних даних